

WERKEN

Manager van de manager

DE SECRETARESSE WORDT NOG TE VAAK GEZIEN ALS TYPENIEP. DE MODERNE PERSONAL ASSISTANT IS EEN DUIZENDPOOT DIE EEN TON PER JAAR VERDIENT

Zonder een gedegen opleiding, een fikse portie gezond verstand en een ferme dosis werklust, kom je als secretaresse niet meer aan de bak. Wie door de ballotage komt, wacht een veelzijdige baan in het hart van het bedrijfsleven. Hun kracht? Problemen lossen ze op nog voor ze zijn ontstaan. 'Dit werk is verslavend.'

Fleuriëtte van de Velde Foto's Inge van Mill

De telefoon van Petra van Helden, de personal assistant (PA) van architect Rem Koolhaas, staat nooit uit. Voor haar baas is ze dag en nacht bereikbaar. 'Zijn werk gaat 24 uur per dag door, en dat van mij dus ook.' Als ergens ter wereld op een vliegveld een chauffeur niet komt opdagen, heeft dat een domino-effect op de bezigheden van Koolhaas. Van Helden moet er dan voor zorgen dat alles goed komt. Soms moet ze het schijnbaar onmogelijke mogelijk maken. Is Koolhaas in een land waar zijn telefoon het niet doet, dan rust Van Helden niet tot hij toch kan bellen. 'Al moet ik hem achterna vliegen om hem persoonlijk een andere sim-kaart te brengen' (zie 'Mijn telefoon staat nooit uit' op pagina 51).

Aan het beroep van secretaresse kleef het hardnekkige imago van typeniep. Maar het kan ook een topbaan zijn. Met een salaris dat kan oplopen tot 6.000 bruto per maand. Vaak komen daar nog drie tot vier maandsalarissen aan bonussen bij, waardoor het jaarincome ruim een ton kan zijn.

De eisen voor een goede secretaresse worden steeds hoger, vertelt Dorothé Schiks, algemeen directeur van Secretary Plus, een uitzendbureau dat zich richt op werving en selectie van secretariael personeel. 'Bazen zijn hogeropgeleid dan vroeger. Daardoor hebben ze andere verwachtingen van hun secretaresse dan twintig jaar geleden. Ze willen niet alleen iemand die de secretariële zaken regelt, maar ook iemand met wie ze kunnen sparren, die fungeert als klankbord.'

Een secretaresse organiseert, coördineert en communiceert. Ze is de manager van de manager. Die verwacht dat zijn secretaresse zelfstandig werkt. Zoals Jan Arie van Barneveld, bestuursvoorzitter van detacheerder Brunel. Hij is de baas van secretaresse Annela Boon. 'Mijn baas laat mij veel zelf afhandelen. Bij het organiseren van een personeelsfeest bijvoorbeeld krijg ik een budget

mee en verder alle vrijheid. Natuurlijk houd ik hem op de hoogte, maar ik leg niet elk detail aan hem voor' (zie 'Hij is degene die beslist' op pagina 54).

Inhoudelijke kennis is voor een secretaresse onontbeerlijk voor het goed uitvoeren van haar taken, zoals het te woord staan van journalisten of het maken van een presentatie. Schiks: 'Wie voor een financieel directeur werkt, moet weten wat een operationele winstmarge is.' Bij steeds meer bedrijven, vooral de internationale, moet het Engels van een secretaresse vloeiend zijn. Het schrijven van strakke notulen van een vergadering en het maken van een presentatie over een baggerproject in Dubai of over de jaarcijfers vereisen een hoger niveau dan het vakantie-Engels van de meeste Nederlanders.

Ook houden veel secretaresses zich bezig met personeelszaken, ICT en andere facilitaire taken. Dat is de reden om haar soms *office manager* te noemen (zie 'De nieuwe namen van de secretaresse' op deze pagina).

Vooraf op het niveau van de raad van bestuur van grote bedrijven worden de eisen steeds hoger, merkt Henriëtte van der Pal van Van der Pal Recruitment. Voor opdrachtgevers zoekt zij secretaresses en personal assistants op het 'absolute topniveau'. Van hen zijn er naar haar inschatting in Nederland vijftig tot honderd. Tot Van der Pals klantenkring behoren bedrijven als McDonald's,

De nieuwe namen van de secretaresse

Management assistant Secretariaresse

Executive assistant Directiesecretaresse: ondersteunt één, soms meer leden van de raad van bestuur

Personal assistant (PA) Eén-op-éénfunctie, regelt ook privé zaken

Office manager Geeft leiding aan secretariaat, regelt ook personeels- en facilitaire zaken

Brunel en SNS Reaal, maar ook bekende Nederlanders als sterrenkok Sergio Herman, televisiemaker Ivo Niehe en architect Rem Koolhaas. Van der Pal plaatste ook de drie secretaresses die aan dit artikel meewerkten.

De laatste twee jaar vragen opdrachtgevers haar steeds vaker om iemand met een afgeronde hbo-opleiding. Dit geldt vooral voor functies als PA van de bestuursvoorzitter en de financieel directeur, maar ook bij internationale bedrijven waar de voertaal Engels is. Voor deze topfuncties moeten kandidaten zware tests doorlopen waarin zij onder meer worden getest op intelligentie en belangrijke competenties als sturend en probleemoplossend vermogen. Reden dat Van der Pal haar kandidaten, voor zover die nog geen hbo-diploma of bul bezitten, steeds vaker ziet beginnen aan bijvoorbeeld een hbo-opleiding of een studie bedrijfskunde.

Maatschappelijk aanzien

Kandidaten met afgeronde studies als rechten, Europese Studies of een opleiding aan de Hoge Hotelschool blijken vaak geknipt voor de functie. Menige vrouw met zo'n vooropleiding kiest echter liever voor een andere baan: het secretaressesvak heeft nog steeds weinig maatschappelijk aanzien. Schiks van Secretary Plus: 'Er zijn er maar weinig die na de middelbare school de ambitie hebben secretaresse te worden. De meesten kiezen er pas voor als ze er op een andere manier mee in aanraking komen of rollen er toevallig in.'

Een goede opleiding en de juiste vaardigheden zijn niet genoeg. 'Typen kunnen ze allemaal. Het moet ook in je zitten,' zegt Ria Harmelink. Voor haar boek *De baas de baas* interviewde zij secretaresses van bekende Nederlanders als VVD-coryfee Hans Wiegel, ontwerper Jan des Bouvrie en de baas van De Nederlandsche Bank (DNB), Nout Wellink. De vrouwen die zij sprak, waren allen toegewijd, perfectionistisch en dienstbaar. Maar verwar dit laatste niet met nederigheid, zegt Harmelink. 'Dit zijn mondige types, die heel

'Mijn telefoon staat nooit uit'

Petra van Helden (37)

PA Rem Koolhaas, OMA Rotterdam

Toen ik begin dit jaar als PA bij Rem Koolhaas begon, wist ik dat ik niet voor een gemakkelijke baan koos. Hij is extreem drukbezet, werkt afwisselend in New York, Hongkong en Rotterdam, en leeft dus in drie verschillende tijdzones. Mijn telefoon staat nooit uit. Ik ben altijd beschikbaar. Mijn enige rustige momenten zijn als hij in het vliegtuig zit.

'Mijn baan is hectisch en complex, en

dat vind ik er zo leuk aan. Rem heeft zo'n druk leven dat alles tot in detail moet zijn geregeld. En mocht er toch iets misgaan, dan los ik het op, al is het midden in de nacht. Dat geeft me een kick.

'Ik ben de schakel tussen Rem en zijn architecten, en dat dan vooral als hij op reis is. Ik zorg er bijvoorbeeld voor dat aanpassingen aan ontwerpen bij hem komen - waar ter wereld hij ook is - en zijn reactie weer bij hen, waardoor het werk altijd kan doorgaan.

'Als PA regel ik ook persoonlijke zaken. Dat deed ik ook voor mijn vorige baas, de topman van ArcelorMittal Europe. Over wat ik dan precies doe, wil ik

niets zeggen. Voor een PA is het heel belangrijk om discreet te zijn, zeker als het om privé zaken gaat.

'Bij ArcelorMittal reisde ik veel. Ik nam inhoudelijke taken van mijn baas over en moest daarvoor geregeld naar het buitenland. Ook bezocht ik staalfabrieken om alles over het bedrijf te leren. Om goed te functioneren is dat ook nodig. Daarom ga ik binnenkort met Rem mee naar Hongkong.

'We zien elkaar weinig. Communiceer doen we vooral via sms. Ik moet moeite doen hem even voor mezelf te hebben. Soms rijd ik mee naar Schiphol, dan spreken we in de auto alles door. De truc is om zo veel mogelijk zelfstandig te regelen. Daarvoor moet je aanvoelen wat iemand wil. Dat kan ik.'

IS NATUUR EEN CONSTRUCTIE?

Tweede
H.J. Schoo-lezing

door Frans Vera

Waar en wanneer?

Dinsdag 7 september 2010 om 20.00 uur in De Rode
Hoed, Keizersgracht 102 in Amsterdam.

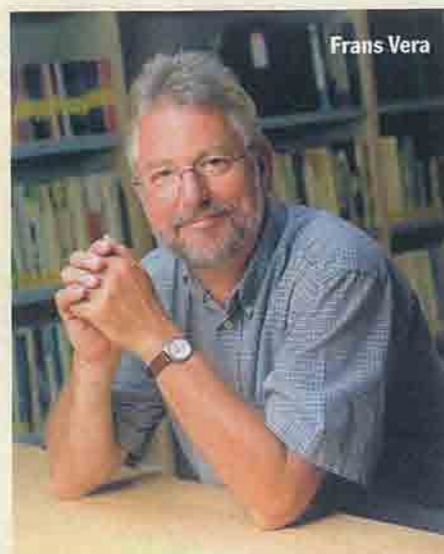
Hoe aanmelden?

De toegang is gratis, maar **reserveren is verplicht**.

Dit kan door een e-mail te sturen naar

ingrid.pronk@elsevier.nl

Geen internet, bel dan naar 020-5159958.

De H.J. Schoo-lezing is ingesteld door de redactie van
het weekblad *Elsevier* ter nagedachtenis aan haar
voormalig hoofdredacteur H.J. Schoo (1945-2007).

Frans Vera

Dr. F.W.M. Vera (1949) is bioloog, landschaps-ecoloog en 'uitvinder' van het natuurgebied de Oostvaardersplassen in Flevoland. Hij is werkzaam bij Staatsbosbeheer en promoveerde op de studie *Metaforen voor de wildernis* (1997).

goed weten wat ze willen en zich bewust zijn van hun capaciteiten. Ze zijn trots op hun baas, maar houden hem ook een spiegel voor. Die bazen vinden dat fijn, want zij hebben vaak alleen ja-knikkers om zich heen.'

Een secretaresse moet kunnen omgaan met de grillen van een baas. Bazen aan de top zijn veeleisend. 'Terecht, anders kunnen ze niet goed functioneren,' zegt Isabel van Vliet, secretaresse van Jo Sempels, algemeen directeur van McDonald's Nederland. Volgens Van Vliet is het belangrijk je in iemand te kunnen verplaatsen. 'Als mijn baas zegt dat iets nu meteen moet gebeuren, dan zegt hij dat niet om mij te pesten, maar omdat het op dat moment belangrijk is' (zie 'Er zijn weinig woorden nodig' op pagina 53).

Een goede secretaresse is efficiënt, kan snel schakelen en is stressbestendig. Dat is bijvoorbeeld van belang voor het beheer van de agenda. Vooral op directieniveau is dat erg complex. Veel topmannen vliegen de hele wereld over. Soms hebben ze op één dag afspraken in verschillende landen. Secretarissen moeten rekening houden met tijdsverschillen, weten hoe vliegvelden in elkaar zitten en ervoor zorgen dat chauffeurs klaarstaan. En als ook maar één vergadering uitloopt, kunnen ze opnieuw beginnen, want dan loopt het hele schema in de soep.

Een negen-tot-vijfmentaliteit is uit den boze. Recruiter Van der Pal: 'Aan de top van internationale bedrijven hier in Nederland staat vaak een buitenlander. Zo'n baas weet niet wat sinterklaasavond is. Die blijft dus gewoon bellen die avond en verwacht dat je de telefoon opneemt.'

Parttime werken op topniveau is voor secretarissen vrijwel nooit mogelijk. Duobanen zijn zeldzaam, de twee secretarissen van DNB-baas Wellink zijn een uitzondering op de regel. In Nederland, waar vrouwen kampioen deeltijdwerken zijn, is het opmerkelijk dat juist secretarissen vaak fulltime werken. Het is nog steeds een typisch vrouwenberoep. En net zo traditioneel is de baas nog steeds een man. Van der Pal: 'Ik zou dolgraag eens een secretaresse voor een topvrouw zoeken, maar die heb je nog steeds nauwelijks in Nederland.' Schiks van Secretary Plus: 'Mannen zijn toch meer haantjes, die willen niet in iemands schaduw staan. Vrouwen hebben daar minder moeite mee.'

Een secretaresse én haar baas zijn vooral succesvol als 'het klikt'. Als dat zo is, blijven secretarissen soms jarenlang. Daardoor ontstaat een bijzondere band, merkte Harmelink. 'Ze kennen elkaar door en door. Net als in een huwelijk leer je elkaars onvolkomenheden accepteren.' De secretarissen mogen dan trots zijn op hun baas, andersom is dat ook zo. Harmelink: 'Wordt zij door een buitenstaander afgeblaft, dan treden ze op. Als het erop aankomt, staan ze vierkant achter hun secretaresse.'

'Er zijn weinig woorden nodig'

Isabel van Vliet (44)

Secretaresse Jo Sempels,
algemeen directeur McDonald's Nederland
Amsterdam

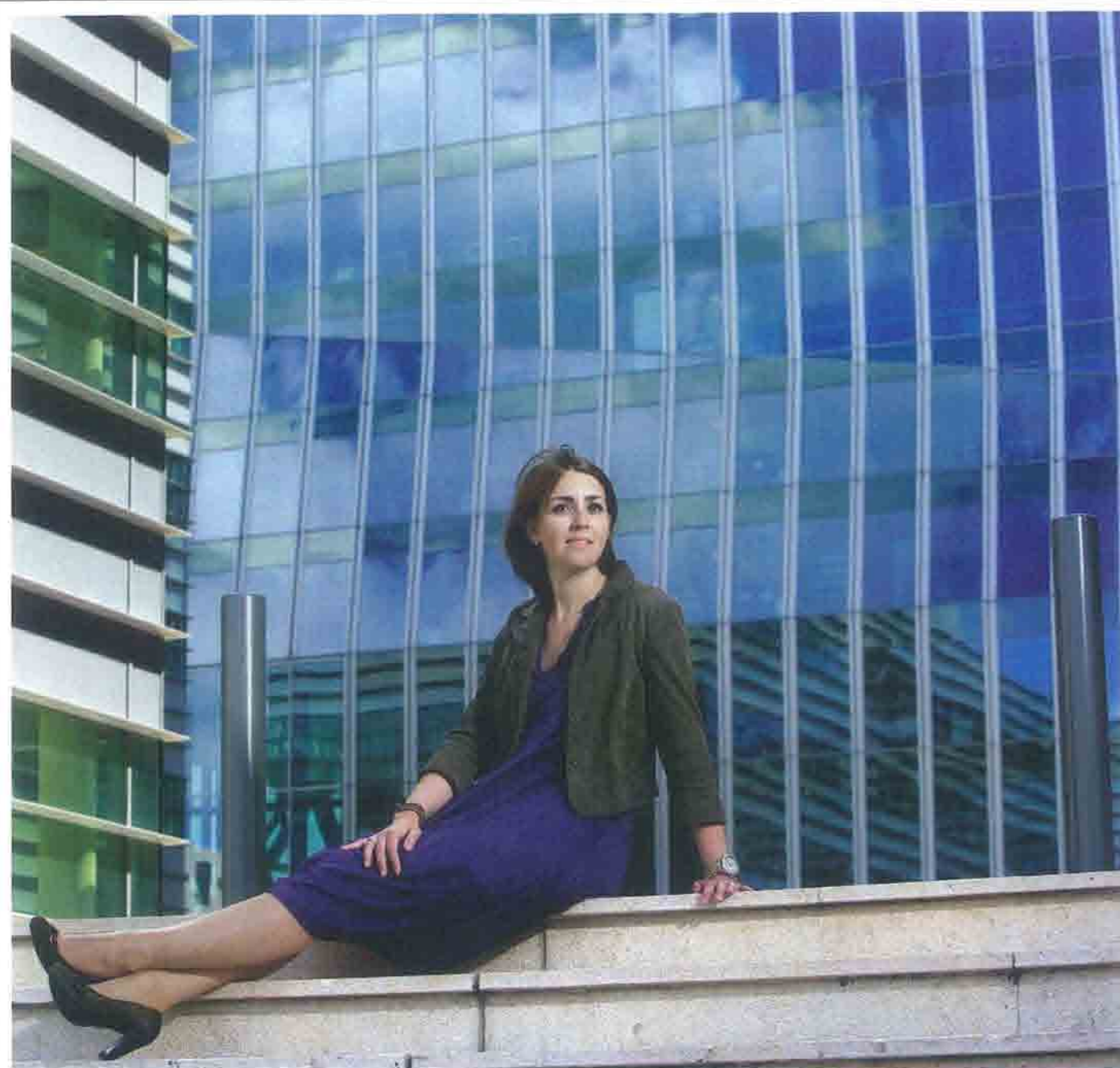
In mijn begintijd als secretaresse kreeg het bedrijf waar ik werkte een belangrijke gast op bezoek. Hij liep weg en vergat zijn attaché. Ik bracht hem die achterna. De voorzitter van de raad van bestuur zag dat en zei: 'Jij hoort thuis op raad-van-bestuur-niveau.' Inmiddels begrijp ik waarom hij dat zei. Je moet zien wat iemand nodig heeft, je in iemand kunnen verplaatsen. Dat kun je niet leren, dat moet in je zitten.

'Ik ben dienstverlenend ingesteld, mogelijk heb ik daar als van oorsprong Duitse minder moeite mee dan de meeste Nederlanders. In dit vak is het van belang dat je alles met toewijding doet. Ook het brengen van de koffie. Buitenstaanders kunnen daar weleens schamper over doen, maar ik doe dat met dezelfde overgave als het schrijven van een brief of het organiseren van een vergadering. Het gaat erom dat je anderen een goed gevoel geeft. Bovendien geeft het mij de kans mensen te ontmoeten. Dat kan later mijn werk weer makkelijker maken.

'Ik regel en organiseer. Voor mijn baas, maar ook ben ik verantwoordelijk voor alle facilitaire zaken op het Nederlandse hoofd-

kantoor. Ook geef ik leiding aan de receptie van vier medewerkers. Ik heb contact met tal van mensen in en buiten het bedrijf, in binnen- en buitenland, zoals met leveranciers, de franchisenemers, medewerkers van de financiële afdeling en de internationaal directeur van McDonald's die op bezoek komt. Dat maakt mijn werk boeiend. Mijn taak is dingen voor elkaar krijgen, en daarvoor heb ik anderen nodig. Zij moeten bereid zijn moeite voor je te doen. Je moet daarvoor niet aardig doen, je moet aardig zijn.

'Mijn baas is vaak onderweg. We zien elkaar niet dagelijks. Dat is ook niet nodig. Wij hebben weinig woorden nodig. Je moet niet verwachten dat je steeds complimenten krijgt. Ik merk dat mijn baas mij waardeert uit het vertrouwen dat hij in mij stelt. Dat is voor mij genoeg.'

'Hij is degene die beslist'

Annella Boon (31)

Assistent van Jan Arie van Barneveld, CEO Brunel International Amsterdam

'Dit werk is verslavend, er is altijd wel wat te regelen. Soms zegt mijn man 's avonds laat: "Leg die blackberry nu eens weg." Ik heb niet bewust voor het vak gekozen, ben er min of meer ingerold. Eigenlijk wilde ik operazangeres worden, maar daar dachten ze op het conservatorium anders over. De secretaresse-opleiding volgde ik ter overbrugging van de tijd tussen audities.

'Na diverse secretaressefuncties, onder

meer bij de medische faculteit van de Erasmus Universiteit en DHL Logistics, werk ik sinds twee jaar voor Jan Arie van Barneveld. Al tijdens het sollicitatiegesprek klikte het.

'Vanaf het begin bevat dit werk me enorm. Je regelt van alles en hebt met veel verschillende mensen contact, van de schoonmakers tot de raad van commissarissen en de grootaandeelhouder, Brunel-oprichter Jan Brand.

'Mijn belangrijkste taak is ervoor te zorgen dat Jan Arie zich kan concentreren op de hoofdzaken. Ik regel alles daaromheen. Ik ben de manager van zijn agenda, beantwoord zijn e-mails en organiseer zijn vele reizen.

'Ook bereid ik presentaties voor en sta ik

journalisten te woord. Dan moet je goed weten wat er in het bedrijf speelt. Brunel is een beursgenoteerd, internationaal opererend bedrijf, waardoor er veel dynamiek is. 's Ochtends zit mijn inbox al vol met e-mails uit Azië en 's avonds komen de berichten uit Amerika.

'Daarnaast heb ik mijn eigen taken. Zo organiseer ik alle *Investor Relations*-zaken, zoals analistenbijeenkomsten en de planning van *roadshows*, maar ik ben ook verantwoordelijk voor het uitvoeren van een tevredenheidsonderzoek onder alle medewerkers wereldwijd. Verder zorg ik ervoor dat vergaderingen van het management in binnen- en buitenland soepel verlopen. Ik kan alles met Jan Arie bespreken, adviseer hem soms ook. Af en toe zijn we het niet eens, maar hij is uiteraard degene die beslist.'

ACHTER DE SCHERMEN

100 miljoen kijkers erbij

Televisieproducent Talpa probeert voet aan de grond te krijgen op de gigantische Russische televisiemarkt door samenwerking met Mir Reality

Emily Barker

Merel Zwankhuizen

Druk Rusland kan binnenkort kennismaken met Talpa-programma's als *De Gouden Kooi*

Wouter van Noort

Meer dan honderd miljoen mensen kijken televisie in Rusland. Er zijn weinig televisieproducenten die niet graag programma's zouden willen maken voor zo'n groot publiek. Zeker John de Mol niet. Zijn mediabedrijf Talpa hoopt met de gedeeltelijke aankoop van een Russisch productiebedrijf toegang te krijgen tot de miljoenenmarkt. Talpa neemt voor een geheimgehouden bedrag een minderheidsbelang in Mir Reality. Die deal was in mei al aangekondigd, maar werd pas eind juli bezegeld, na maandenlang geschipper met het afwijkende Russische ondernemingsrecht.

Mir Reality is een prominente speler in de productiebranche van Rusland. In 2006 werd het bedrijf opgericht door de Britse producent Simon Tucker en de Russische ondernemer Vladimir Utin. Het produceert in Rusland voornamelijk lokale versies van internationale programma's. Zo maakte het de Russische variant van realityshows *Beauty en de Nerd* en *Dragon's Den*. Ook sloot Mir recent een licentieovereenkomst met de Britse omroep BBC voor de productie van de Russische *Top Gear*, de eerste niet-Engelse versie van het autoprogramma.

Volgens John de Mol is die staat van dienst van Mir een belangrijke reden voor zijn keuze: 'Mir Reality heeft al bewezen dat ze internationale formats goed weten te vertalen naar Rusland.' Boven-

dien ziet hij wel brood in de Russische televisiemarkt: 'Rusland is het grootste land van de wereld en ook nog eens de snelst groeiende mediamarkt van Europa.' Door de samenwerking met Talpa kan Mir nu programma's als de quiz *MIF* en realitysoap *De Gouden Kooi* op de Russische televisie brengen.

Voordat die programma's konden worden uitgewisseld, moest wel eerst de aankoop van het minderheidsbelang worden bezegeld. Dat bleek een ingewikkelde weg vol juridische hobbels. 'Onder meer de bijzondere manier waarop het Russische ondernemingsrecht is geregeld, zorgde ervoor dat we er tien maanden mee bezig zijn ge-

weest,' zegt Emily Barker van advocatenkantoor Allen & Overy. 'Vooral omdat joint ventures een relatief nieuw verschijnsel zijn in Rusland, was er veel werk te doen,' zegt Barker. Ze heeft Talpa al eerder geadviseerd en heeft daarnaast ervaring met andere buitenlandse deals, bijvoorbeeld in Turkije en India.

In het team van Allen & Overy zaten verder partners Justin Steer en Joyce Leemrijse. Merel Zwankhuizen adviseerde Talpa bij de notariële aspecten van de aankoop van het minderheidsbelang. Allen & Overy heeft een vestiging in Rusland zelf, van daaruit begeleidde met name Ilya Koeznetsov het proces. 'Mir Reality maakte zelf gebruik van een heel klein advocatenkantoor, dat bovendien pas laat bij de deal betrokken was,' zegt Emily Barker. 'Daar moesten we ook rekening mee houden.'

Bij Talpa was John de Mol zelf de sturende kracht achter de deal. Met CEO Pim Schmitz, fiscale man Barry Masclee en jurist Niels de Vos zette hij de lijnen uit voor de aankoop van het belang in Mir. Bij Mir was eigenaar Simon Tucker de dealmaker. Ook hij is blij met de samenwerking met John de Mol: 'Talpa heeft een rijke catalogus aan mooie programma's, zoals *Dating in the Dark* en het studiprogramma *Ik hou van Holland*.' Ook dat laatste programma zou nu in Rusland kunnen worden uitgezonden. Waarschijnlijk dan wel als *Ik hou van Rusland*.

CARRIËRESTAP

Aan de lenzen

René de Witte (51) was Financieel directeur bij dagblad *de Volkskrant* is Financieel directeur bij lenzenfabrikant Anteryon

Heldi Kljnsen

Nadat *de Volkskrant* vorig jaar was overgenomen door De Persgroep besloot René de Witte er te vertrekken. 'Ik voelde me er niet meer thuis. Ik stond niet achter de veranderingen die op komst waren, zoals de inperking van de zelfstandigheid van de krant.'

Gelukkig hoefde de bedrijfseconoom niet lang stil te zitten. Via een recruiter met wie hij is bevriend, kon hij vrijwel direct aan de slag als interim financieel directeur bij lenzenfabrikant Anteryon. Een heel andere branche: de ex-Philipsdochter levert onder meer cameralenzen voor Nokia- en Samsung-telefoons. Er zijn echter ook overeenkomsten, merkte De Witte al snel. Een krant produceren is een industrieel proces, en dat geldt ook voor de werkzaamheden van Anteryon. 'Alle disciplines zijn hier vertegenwoordigd: van de ontwerp- en productieafdeling tot een verkoopafdeling. Gevolg is dat je direct het resultaat ziet van je beslissingen. Heerlijk, die korte lijnen.'

Als interimmer was De Witte betrokken bij het zoeken naar een geschikte investeringspartner, zodat Anteryon kon groeien. Die samenwerking beviel zo goed dat hij onlangs in vaste dienst trad als financieel directeur, officieel de tweede man van het bedrijf.

